

Aika	28.11.2017 klo 13.00–16.00
Paikka	Tipotien sosiaali- ja terveysasema, luentosali, Tipotie 4, Tampere
Osallistujat	<p>Katri Alamettälä, perheneuvoja, Kolmostien Terveys oy/ Parkano Kristiina Harsu, työ- ja toimintakykyetuksien ratkaisukeskuksen päällikkö, KELA/ Keskinen vakuutuspiiri Anja Jalonen-Männikkö, osastonhoitaja, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Sanna Karvinen, Perhetuvan vastaava ohjaaja, Lempäälän kunta/ ennaltaehkäisevä perhetyö Kirsi Koponen, palveluohjaaja/ Perheiden talo, Tampere Suvi Koponen, sosiaalityön harjoittelija, Pelastakaa Lapset ry/ Tampere Anne Kytölä, ylihoitaja/ hyvinvointikoordinaattori, Pirkkala Marianna Lehtinen, johtava koordinaattori/ kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, Tampere Mia Niemi, sosiaalityöntekijä, Tampere Elina Ojanen, terveyskeskuslääkäri (neuvola- ja koululääkäri), Tampere Karita Pettinen, sosiaalityöntekijä, Pelastakaa Lapset ry Pirita Rantanen, perhepalvelukoordinaattori, Sastamalan kaupunki/ Sastamalan seudun Soster -palvelut Johanna Rauma, johtava sosiaalityöntekijä/ perhekeskus, Nokian kaupunki Tiia Ritola, lapsityönohjaaja, Kangasalan seurakunta Anne Ryyppö-Prami, johtava varhaiskasvatuksen ohjaaja, Tampereen Harjun seurakunta Juha Santala, lehtori, TAMK Reija Siitonen, perhetyöntekijä, Sosiaalipalvelut Pälkäne (Kangasala) Satu Sukanen, sosiaaliohjaaja/ vammaispalvelut, Tampere Ari Tiensuu, toiminnanjohtaja/ kriisikeskusjohtaja, Sastamalan seudun mielenterveysseura ry Pia Turvala, terveydenhoitajien esimies/ perhekeskus, Hämeenkyrön kunta Kirsi Valtanen, perhetyön palvelupäällikkö, Ylöjärvi Päivi Viitanen - Marchegiano, projektikoordinaattori Kari Vilkkö, vastaava erotyöntekijä, Miessakit ry Teija Virtanen, sosiaalityöntekijä/ lastenvalvoja, perhekeskustiimin vetäjä, Akaan kaupunki Petteri Väkiparta, avoimen päiväkotin ja iltapäiväkerhotoiminnan johtaja, MLL Nokia Merja Värri, johtava psykologi/ vastaanottotoiminta, Tampere</p>
Poissa	<p>Maria Antikainen, projektikoordinaattori, Pirkanmaan LAPE Pia Hietanen, suunnittelija, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Ulla-Mari Hutko, kasvatuksen toimialajohtaja, Valkeakoski Sääksmäen seurakunta Mervi Janhunen-Ruusuvuori, toimialajohtaja, Setlementti Tampere ry Merja Jokela, vs. varhaiskasvatuksen työalajohtaja Jenni Karsio, Ensi- ja turvakodin johtaja, Tampereen ensi- ja turvakoti ry Niina Kettunen-Niemi, varhaiskasvatuksen suunnittelija, Kangasala Jenni Kilpinen, lasten ja nuorten psykologi, Urjalan kunta Jaana Koivisto, projektikoordinaattori, Pirkanmaan LAPE Saija Lehtonen, varhaiskasvatuksen perheohjaaja, Hämeenkyrö Ritva Leijala, palvelupäällikkö/ Mäntänvuoren terveys, Mänttä-Vilppula Anneli Leponen, osastonhoitaja, äitiys- ja lastenneuvola, Tampere Ann-Mari Loppi, MLL -perhekahvilavastaava, Valkeakoski Maija Mäkinen, hyvinvointikoordinaattori, Kangasalan kunta Suvi Niemi, sosiaalityöntekijä, Virrat Eveliina Peltomäki, terveydenhoitaja, Hämeenkyrö Laura Parviainen, kokemusasiantuntija, Tampere</p>

Tuija Peurala, hallintojohtaja/ hyvinvointikoordinaattori, Oriveden kaupunki
 Anne Perälä, hyvinvointikoordinaattori, Kihniön kunta/ Parkanon kaupunki
 Kaija Reiman-Salminen, toiminnanjohtaja, MLL Tampereen osasto
 Maarit Räikkä, nuorisotyönohjaaja/ kouluikäistyö, Pirkkalan seurakunta
 Tanja Salmisto, ohjaava erityisopettaja, Valkeakoski
 Sari Salomaa-Niemi, erikoissuunnittelija/ kasvatus- ja opetuspalvelut, Tampere
 Mika Seppänen, sivistysjohtaja, Vesilahti
 Sari Sillanpää, kirjastonhoitaja, Sastamala
 Pirjo Sillman, erityistyöntekijä, Tampere/ Parasta Lapsille
 Katri Toivonen, koulukuraattori, Kihniö
 Tuija Ukkonen-Erenius, sosiaalityöntekijä/ yhdyspintatyö/ perhepalvelut, Tampere
 Karoliina Valonen, MLL Punkalaidun
 Henna Vuorela, kokemusasiantuntija, Tampere

	Asia	Perhekeskustoimintamallin kehittämistyöryhmän tapaaminen, teemana vanhemmuuden tukeminen perheiden moninaisuus huomioiden.
1	Terveiset Valtakunnallisilta LAPE-päiviltä 22.-23.11.2017	<p>Projektikoordinaattori Päivi Viitanen-Marchegiano kertoi Valtakunnallisten LAPE -päivien kuulumisia (https://www.thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat/tapahtumakalenteri/-/event/3041023)</p> <p>Keskusteltiin perhekeskuksen organisoinnissa tarvittavasta terminologiasta ja THL:n esittämistä vaihtoehtoista:</p> <p>Vaihtoehto 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • perhekeskus ja sen toimipisteet • kohtaamispaikka <p>Vaihtoehto 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • perhekeskus • perheasema • kohtaamispaikka <p>Pirkanmaan LAPE:n kehittämistyöryhmä kannatti yksimielisesti Vaihtoehto 1:stä mm. selkeyden vuoksi. Ks. Esitys_28112017.pdf muistion liitteenä.</p>
2	Kulttuuritoimi ja -palvelut mukana LAPE-kehittämisessä	<p>Projektikoordinaattori Päivi Viitanen-Marchegiano kertoi tapaamisestaan PIRKKASET - Pirkanmaan lastenkulttuuryöryhmän kanssa 28.11.2017. Tapaamisessa esiteltiin mm. Pirkanmaan LAPE:n toimintaa sekä Pirkanmaan kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa, jonka tavoitteena on mahdollistaa kulttuuristen oikeuksien toteutuminen kaikille pirkanmaalaisille ja siten kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja. Suunnitelmassa on toimenpide-ehdotukset kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi sekä yleisellä tasolla että eri kohderyhmille.</p> <p>Ensimmäisenä Suomessa otetaan käyttöön suositus, jossa jokaiselle ihmiselle suositellaan taiteeseen ja kulttuuriin osallistumista vähintään 100 minuutin ajan viikossa.</p> <p>Tapaamisessa keskusteltiin lastenkulttuurin mukanaolon tärkeydestä LAPE:ssa ja piloteissa.</p>
3	Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen Pirkanmaalla	<p>Projektikoordinaattori Tia Kempainen esitteli Pirkanmaan LAPE:n vanhemmuuden ja parisuhteen tuen työryhmän kehittämistyötä: Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen perusta: kohtaa, uskalla kysyä, kuuntele kiireettä, syöllistämättä. Ks. Vanhemmuuden tukeminen perheiden moninaisuus huomioiden -esitys muistion liitteenä.</p> <p>Ryhmätyö</p> <p>"Mieti hetki millaisia "työkaluja" (keskustelurungot, lomakkeet, sähköiset materiaalit) käytät työssäsi kohdatessasi vanhempia?" Miten näissä työkaluissa näkyvät vanhemmuuden ja parisuhteen tuki ja mitä tämä tarkoittaa Sinun työsi (oli se asiakastyötä tai ei) näkökulmasta?"</p>

Ryhmä: mielenterveysseura, kuntaorganisaatio, ammattikorkeakoulu

- vanhemmuuden roolikartta; hyvä ja kattava muistilista työn ja keskustelun tueksi
- verkostokartta; läheisverkoston kartoittaminen (mielenterveysseura; turvaverkko)
- Suomen mielenterveysseuran materiaalit; lähes kaikkea voi hyödyntää työssä perheiden ja pariskuntien tukemisessa (Turvallisin mielin vanhemmaksi -kuvakortit)
- vahvuuskortit; mikä on vahvuuteni vanhempana?, mikä on parisuhteemme vahvuus?
- mielenterveystalo.fi -sivut rakentumassa; parisuhde ja vanhemmuus
- tukinet.net; chat live -mahdollisuus, myös parisuhteen tuki

Ryhmä: Kangasalan seurakunta, Hämeenkyrön sosiaali- ja terveyskeskus/ hallinto

- THL:n laaja terveystarkastus -kysely; vanhemmille oma osio
- Huoli-, Audit- ja BDI-lomake
- rippikouluissa panostusta vanhemmuuden tukeen; uusi rippikouluuunnitelma

Ryhmä: Pelastakaa Lapset ry

- avoin keskustelu, läheisverkoston kartoitus (vanhemmuuden roolikartta)
- kotikäynnit; motivoiva haastattelu, huomioiden molemmat vanhemmat
- vinkit perheen arkeen (kuvakortit, viikkojärjestykset ym.)

Ryhmä: vammaispalvelut, vastaanotto toiminta

- kyselylomakkeet (vanhemman mielialan kartoitus, lapsi-vanhempi -vuorovaikutus)
- perustiedot perheestä
- testimenetelmä
- avoin keskustelu vanhempien kanssa
- nettineuvola; Oiva-mieli -sivusto, Väestöliiton sivut, MLL sivut)
- vuorovaikutuksen havainnointi, kotikäynnit
- terapeuttiset menetelmät

Ryhmä: MLL -Nokia, Ylöjärven perhetyö, Nokian perhekeskus

- kohtaaminen; työntekijän osaaminen (työntekijäresurssit)
- huolen harmaa vyöhyke
- perhetyön palvelusuunnitelma
- vanhemmuuden arvio -lomakkeet vanhemmuuden roolikartta
- perheasioiden sovittelu
- sähköiset lomakkeet ja materiaalit (MLL, ADHD-liitto)
- perhearvioinnin haastattelu
- nuorille Mielenterveystalon nettisivut
- Solmuja parisuhteessa -pariterapia

Ryhmä: kulttuurikoordinaattori, perheneuvoja, perhetyöntekijä

- kohtaamistaidot, asenne ja ammatillisuus
- kymmeniä erilaisia lomakkeita, pelit, keskustelukortit
- "Huoli puheeksi" -malli

Ryhmä: sosiaalitoimi, järjestö, perhetyö

- yhteydenottolomake, perhearviointi-lomakkeet (koulutus menossa)
- vanhemmuussuunnitelma
- palvelutarpeen arvioinnissa työntekijän osaaminen/hoksaaminen korostuvat

Ryhmä: neuvola, kouluterveydenhuolto

- LAPS-lomake
- Perheiden- ja Voimaperheet-lomake
- päivähoidon kirjallinen palaute
- Audit-kysely vanhemmille
- hyvinvointineuvolakyselyt (rask.aikana, 3kk, 18kk)
- vanhempien kyselykaavakkeet 1.lk, 5.lk, 7/8 lk

Ryhmä: seurakunnat (Valkeakoski, Nokia, Tampere)

- kasvatuskeskustelulomake (4v. käynnin yhteydessä täytettävä)
- monimuotoiset menetelmät kokoavassa toiminnassa; perhekerho, äitien illat, iltaperhetoiminta, vanhempien vapaaillat, tapahtumat
- Lapsiarkki-kyselyn hyödyntäminen (kirkkohallitus); vanhempien kuuleminen, toiveet
- perheneuvonta/ Suomen ev.lut. kirkko, Suhdekliniikka.fi

		<ul style="list-style-type: none"> - vahvuutta vanhemmuuteen pienryhmätoiminta - Ilta kahdelle -illat <p>Ryhmä: KELA, Perhepalvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> - palvelutarpeen arviointi/yhteenvetolomake - vanhemmuuden roolikartta, verkostokartta - Kelan palvelumalli; Kela-neuvonta - ”Huolikartta” - Väittämä-kortit ja muut vahvuus- ja tunnekortit - vuorokausikello, viikko-ohjelma, lukujärjestykset - valokuvat, sadut, jne.
4	Maahanmuuttajataustaisten ja monikulttuuristen perheiden vanhemmuuden ja kotoutumisen tukeminen perhekeskusmallissa	<p>Projektikoordinaattori Suvi Nieminen esitteli mm. matalan kynnyksen tukea kotoutumiseen ja vanhemmuuteen sekä maahanmuuttajaperheiden erilaisia lähtökohtia ja erilaisia tarpeita. Ks. Vanhemmuuden tukeminen perheiden moninaisuus huomioiden -esitys muistion liitteenä.</p>
5	Ennakkotehtävän purku ryhmissä (8 ryhmää)	<p>RYHMÄT: A) Mahdollisuudet, edut, ratkaisut -ryhmä (pinkki) B) Vaikeudet, esteet, haasteet -ryhmä (punainen) Käsiteltävät aiheet: 1. Palvelujen integrointi (→ ”kotouttamisvastuu”) 2. Yhteistyöverkoston toiminta 3. Palveluiden saavutettavuus 4. Ammattilaisten osaaminen ja tukeminen</p> <p>Ks. ryhmien tuotokset muistion jatkeena.</p>
6	Perhekeskustoimintamallin pilotointi	<p>Perhekeskustoimintamallin kokonaisuutta pilotoidaan hankkeen aikana neljällä alueella: Kangasala, Lempäälä, Nokia ja Tampere (Hervanta ja Vuores). Kullekin alueelle on nimetty 3-4 pilottiagenttia, jotka mm. vastaavat kehittämistyön koordinoinnista ja toimintakulttuurin muutoksen jalkauttamisesta pilottialueellaan ja toimivat yhteyshenkilönä hankehenkilöstön ja pilotin välillä. Pilottiagentit muodostavat yhteyshenkilöverkoston, jonka avulla varmistetaan, että kehittämistyö etenee kaikilla pilottialueilla samansuuntaisesti. Ks. Esitys_28112017.pdf muistion liitteenä.</p> <p>Keskusteltiin siitä, että tiedonvälityksen rooli korostuu pilotointien alettua; kehittämistyöryhmät toivovat ajankohtaista tietoa ja aktiivista osallisuuden mahdollisuutta kehittämistyöhön.</p>
7	Seuraava kokous	<p>Seuraava kokous pidetään tiistaina 12.12.2017 klo 13-16 Tipotien luentosalissa, jossa koulumaailman asioihin johdattaa projektikoordinaattori Susanna Raivio.</p>
8	Palaute	<p>Kehittämistyöryhmän toiminnan kehittämiseksi keräämme palautetta osoitteessa https://palvelut2.tampere.fi/e3/lomakkeet/15159/lomake.html</p> <p>Ole hyvä ja käy antamassa palautetta!</p>

A) MAHDOLLISUUDET, EDUT, RATKAISUT	B) VAIKEUDET, ESTEET, HAASTEET
1. PALVELUJEN INTEGROINTI (→ "KOTOUTTAMISVASTUU")	
Monialainen palveluverkosto, joka toimii "Kaikki kotouttavat" -periaatteella	Yksi taho vastuussa; palvelut kapeutuvat
Jokainen työntekijä on sitoutunut asiakkaan auttamiseen	Jos kaikki vastuussa, kukaan ei vastaa
Jokainen työntekijä on sitoutunut tavoitteeseen	Kiire; ei aikaa pysähtyä
Jokainen työntekijä on saanut riittävän opastuksen/ohjeistuksen auttamisen osaamiseen	"Onhan sitä muillakin ongelmia" -asenne; priorisoidaan muiden tarpeisiin
Varhaisella osaamisella ehkäistään ongelmien syntymistä/syvenemistä	Oma kulttuuri murentuu liiallisen sensitiivisyyden vuoksi (esim. saako laulaa suvivirttä? saako näyttää enkeleitä?)
Asiakas luottaa avun saamiseen	Ei tiedetä, mitä on nk. riittävä kotouttaminen
Riittävät resurssit (raha, henkilöstö, henkilöstön kouluttaminen...)	
Kun kaikki osaavat, niin arjessa kotouttaminen toimii, ei tarvetta erilliselle kotouttamiselle	
2. YHTEISTYÖVERKOSTON TOIMINTA	
Säästää resursseja	Tieto ei kulje
Opitaan toisilta	Ei yhteistä foorumia asioiden hoidolle
Luodaan palvelukokonaisuuksia; palveluiden kehittäminen (esim. rinnallakulkija-toiminta), yhteinen ymmärrys, yhteiset ja yhdessä sovitut linjat, palveluohjaus	Tietosuoja esteenä Meillä EI ole maahanmuuttajia -asenne
Erityisosaamisen hyödyntäminen	Kenelläkään ei ole kokonaisvastuuta
Konsultaatio ja koordinointi onnistuvat	Toimijat eivät arvosta toisiansa, eivät tiedä toistensa vahvuusalueista eivätkä toiminnasta
Tiedonkulku paranee	Työntekijät vaihtuvat usein
Yhteisöllisyys, osallisuus ja vertaistuki	Palvelut saavuttamattomissa esim. lomakkeet väärällä kielellä
Yhteistyön ajatus jo rakenteissa	Motivaatiotasoa: ei kiinnosta.
	Jos koulutusta on tarjolla työntekijöille ja vapaaehtoisille, niistä ei tiedetä eikä tiedoteta
3. PALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUS	
Samat palvelut kaikille; ei omia yksiköitä eri taustoista tuleville	Akuutti hätä - pitkät jonot
Työntekijäosaamista kohderyhmälle joka paikassa; "Kaikki kotouttaa" -periaatteella	Ammatillinen osaamattomuus (taitamattomuus)
Perheille vertaistukea yhteisistä, kaikille tarkoitetuista matalan kynnyksen paikoista; perheet perheinä, eikä taustalla merkitystä	Kulttuuriset haasteet Kielimuuri
Tulkkipalvelun käytön helpottaminen	Tiedottaminen
Esitteet + lomakkeet eri kielillä tai AINA työntekijä apuna	Ajanvaraus vain puhelimitse tai diginä, vain suomeksi
Olemassa olevista palveluista tieto kaikilla; jatkuva päivitys + koulutus	Palveluiden eriytyneisyys Palveluiden pintapuolisuus
Koko perheen palvelut samasta paikasta	Alkuperäisen lähtömaan lainsäädäntö ja palvelut
Palveluihin pääsee heti	Kustannuserä; mennään minimillä
Asiakas tulee aina oikeaan paikkaan ja oikeaan aikaan - tulkin kanssa	Epärealistiset odotukset siitä, mitä palveluita on saatavana, ennakkoluulot palveluista
	Palvelut ovat kaukana

A) MAHDOLLISUUDET, EDUT, RATKAISUT	B) VAIKEUDET, ESTEET, HAASTEET
4. AMMATTILAISET MAAHANMUUTTAJIEN TUKENA	
Kantasuomalaiset ystäväperheet	Yhteydenottokanavat epäselvät; ei tietoa mistä saa tietoa
Helposti tavoitettavissa; yhteydet helposti saatavilla, mahdollisuus vastata yhteydenottoihin pikaisesti	Riittämätön koulutus maahanmuuttajatyöhön
Tekee kulttuurin tutuksi; ruoka, lomat, kunnalliset palvelut, ”maan tavat” (juhlapyhät ym.)	Eri kulttuurien tuntemus puutteellista
Ennakkoluulottomuus	Kielelliset ongelmat; ei riittävästi kielellistä tukemista
Ammattitaitoiset ammattilaiset	Ymmärtämisen ongelmat
Järjestävät vapaa-ajan toimintaa maahanmuuttajille	Kokemustiedon puute
Tuttuja; sitoutuneita toimintaan, henkilöt pysyvät samoina	Ennakkoluulot; myös työkavereita ja muiden osaamista kohtaan
Tiedottavat myös muita työaloja; ajantasaista tietoa asiakasmääristä jne.	Ei riittävästi tietoa muiden toimijoiden tekemisistä eikä palvelujärjestelmistä
Verkostoituneita; yhteistyötä kaikkien sektoreiden kanssa	Yhteistyöverkoston toiminnan tunteminen puutteellinen
Työntekijät osaavat kaikkia kieliä; Tervetuloa meille!	Surkea tulkkauksen taso; tulkki väärää sukupuolta, heimoa tai murretta tai liian ”tuttu” (naapuri)
Tulkkauspalvelut hyviä ja saatavilla nopeasti	Puhelintulkkaus ei toimi
Kiireettömiä	
Iloisia	
Yhteisvastuullisia; ei vain yhden työntekijän asia	